

УДК 341.1/8

А. М. Сало
ORCID 0009-0001-2035-1428

МЕДІАЦІЙНІ УГОДИ У МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ СПОРАХ КРІЗЬ ПРИЗМУ ДЖЕРЕЛ ЇХ ЗАКРІПЛЕННЯ

Стаття присвячена аналізу джерел закріплення медіаційної угоди на різних рівнях правового регулювання в контексті вирішення міжнародних інвестиційних спорів шляхом медіації. Актуальність дослідження зумовлена зростанням кількості інвестиційних конфліктів між державами (державними органами) та іноземними інвесторами, а також необхідністю формування ефективних, гнучких і неконфронтаційних способів їх врегулювання, особливо в умовах післявоєнного відновлення України, трансформації економіки та її інтеграції до європейського правового простору.

У статті проаналізовано доктринальні підходи до розуміння медіаційної угоди, співвідношення понять «медіаційна угода», «договір про проведення медіації» та «угода за результатами медіації», а також запропоновано авторське визначення медіаційної угоди як письмової домовленості сторін про врегулювання спору шляхом медіації без встановлення обов'язку досягти конкретного результату. Обґрунтовано, що специфіка інвестиційної медіації зумовлена її функціонуванням на перетині міжнародного публічного та приватного права, що впливає на характер і форми вираження згоди сторін на проведення медіації.

У статті детально проаналізовано джерела, у яких може міститися медіаційна угода або медіаційне застереження в інвестиційних правовідносинах: міжнародні інвестиційні договори (двосторонні та багатосторонні угоди про заохочення та захист інвестицій, договори про вільну торгівлю з інвестиційними розділами), індивідуальні інвестиційні контракти, національне законодавство держави-реципієнта інвестицій, а також інші форми вираження взаємної згоди сторін, зокрема спільне звернення до міжнародної інституції.

Підкреслюється, що закріплення медіаційного застереження у міжнародному договорі надає згоді держави характеру попередньої загальної згоди відповідно до норм міжнародного публічного права. З урахуванням Керівних принципів ЮНСІТРАЛ щодо медіації у міжнародних інвестиційних спорах (2024) та практики ICSID розглядаються механізми ініціювання медіації без укладення окремого письмового документа. Констатується, що чинне законодавство України прямо не передбачає можливості врегулювання інвестиційних спорів шляхом медіації, що свідчить про відсутність нормативно вираженої згоди держави на застосування цієї процедури та вказує на необхідність удосконалення національного законодавства у відповідній сфері.

Ключові слова: медіація, медіаційна угода, інвестиційні спори, міжнародні інвестиційні правовідносини, медіаційне застереження, альтернативне вирішення спорів.

DOI 10.34079/2518-1319 -2026-16-31-332-339

Постановка проблеми та її актуальність. У сучасних міжнародних інвестиційних правовідносинах зростає потреба в ефективних і неконфронтаційних способах врегулювання спорів між державою (її органом) та інвестором. Традиційна орієнтація на інвестиційний арбітраж, попри його поширеність, пов'язана зі значними фінансовими та часовими витратами й ризиком ескалації конфлікту. У цьому контексті медіація

розглядається як альтернативний інструмент, здатний забезпечити баланс публічних і приватних інтересів та сприяти збереженню інвестиційних відносин.

Говорячи про національний рівень, збройна агресія проти України, з одного боку, та поступове відновлення економічної активності й інтеграція до європейського правового простору - з іншого, актуалізують питання формування правової інфраструктури, здатної забезпечити захист інвестицій та відновлення довіри іноземного бізнесу.

За даними Європейської Бізнес Асоціації, у 2025 р. індекс інвестиційної привабливості України зріс до 2,70 бала з можливих 5, що свідчить про поступове відновлення довіри інвесторів практично до рівня, який існував до повномасштабного вторгнення (Європейська Бізнес Асоціація, індекс інвестиційної привабливості України, 2025, с. 3). У таких умовах особливого значення набувають альтернативні способи вирішення інвестиційних спорів, здатні забезпечити баланс між інтересами держави та інвестора без ескалації конфлікту.

Джерела закріплення медіаційної угоди як передумови медіаційного врегулювання інвестиційного спору залишаються недостатньо дослідженими. Різноманітність форм вираження згоди на медіацію - у міжнародних інвестиційних договорах, інвестиційних контрактах або національному законодавстві тощо - ускладнює її правову кваліфікацію та практичне застосування, що зумовлює актуальність комплексного наукового дослідження цієї проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній науковій літературі спостерігається значне поглиблення інтересу до альтернативних способів вирішення інвестиційних спорів, зокрема медіації, що зумовлено загальним розвитком ADR-інструментів та прагненням збалансувати ефективність вирішення спорів із мінімізацією конфліктного навантаження. Недавні праці науковців (як міжнародних, так і українських) зосереджують увагу на загальних перевагах медіації порівняно з арбітражем, її потенціалі для деескалації конфліктів, можливості інтеграції у багаторівневі механізми врегулювання спорів, а також на окремих питаннях правової природи медіаційних угод у загальному правовому контексті.

Науково-теоретичною основою дослідження стали праці: Л. Бурової, В. Теремецького, О. Аврамової, Ю. Жорнокуя, А. Холловей.

Водночас відсутні окремі ґрунтовні дослідження, присвячені саме джерелам закріплення медіаційної угоди в міжнародних інвестиційних правовідносинах. Саме цій прогалині та невирішеним раніше питанням присвячена означена стаття.

Метою наукової статті є здійснити теоретико-правовий аналіз медіаційної угоди в системі міжнародних інвестиційних правовідносин. Автор ставить собі за мету дослідити джерела закріплення медіаційної угоди на різних рівнях правового регулювання в контексті вирішення міжнародних інвестиційних спорів, розмежувати суміжні правові категорії у сфері медіації, а також виявити прогалини чинного законодавства України щодо застосування медіації у відповідній категорії правовідносин.

Виклад основного матеріалу. На національному рівні ключові підходи до правового регулювання приватної медіації були системно закріплені Законом України «Про медіацію» від 16 листопада 2021 р., який формально визначив медіаційну угоду як самостійну правову категорію (Закон України Про медіацію, 2021). Хоч Закон України «Про медіацію» не мав метою регулювання правовідносин інвестиційної медіації, такий є універсальним та придатним до застосування щодо будь-якої медіації, в тому числі інвестиційної.

Відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про медіацію», медіаційна угода визначається як письмова угода учасників правовідносин про спосіб врегулювання всіх або певних конфліктів (спорів), які виникли або можуть виникнути між ними, шляхом

проведення медіації.

Потрібно наголосити, що у сфері медіації можуть існувати три різні угоди. Безпосередньо Закон України «Про медіацію» у ст. 1 також розрізняє ці три різні угоди, надаючи кожній визначення: медіаційна угода (визначення наведене вище), договір про проведення медіації (угода про надання послуг з проведення медіації з метою запобігання виникненню або врегулювання конфлікту (спору), укладена сторонами можливого або наявного конфлікту (спору) та медіатором (медіаторами) у погодженій ними усній чи письмовій формі, яка відповідає вимогам закону), а також угода за результатами медіації (угода, що фіксує результат домовленості сторін медіації у погодженій між ними усній чи письмовій формі з урахуванням вимог закону).

Водночас у науковій літературі ці категорії не завжди розрізняються. Так, Л. Бурова визначає медіаційну угоду як письмовий документ, що фіксує домовленості сторін щодо врегулювання конфлікту, однак за своєю суттю йдеться про угоду за результатами медіації [Бурова, 2015, с. 58]. Такий підхід частково пояснюється тим, що відповідні наукові напрацювання здійснювалися до прийняття Закон України «Про медіацію», коли на нормативному рівні ще не було чіткого розмежування цих понять, що й зумовило певну термінологічну плутанину. Натомість В. Теремецький та О. Аврамова коректно розглядають медіаційну угоду як приватноправову домовленість, спрямовану на визначення порядку проведення медіації та вирішення спору (Теремецький та Аврамова, 2024, с. 479).

Не претендуючи на оригінальність, на основі аналізу різних дефініцій, пропонуємо наступну дефініцію медіаційної угоди - це письмова домовленість сторін правовідносин, яка формалізує їхню згоду на врегулювання конфліктів (спорів) шляхом медіації, а також може визначати умови та порядок участі у процедурі, засоби забезпечення добросовісного дотримання сторонами процесуальних правил та інші погоджені умови, не встановлюючи обов'язку досягти конкретного результату. При цьому медіаційна угода не замінює договір про проведення медіації, який регулює організаційні та процедурні аспекти проведення медіації, визначає права й обов'язки учасників та укладається, зокрема, за участю медіатора як окремої сторони.

Особливість інвестиційної медіації полягає в її функціонуванні на перетині міжнародного публічного та приватного права: з одного боку, стороною спору виступає держава, з іншого - інвестор, зацікавлений у захисті приватних майнових інтересів. Саме ця дуальність зумовлює особливості згоди сторін на застосування медіації, зокрема у формі окремої медіаційної угоди або медіаційного застереження.

Як і при дослідженні будь-якого правового явища, доцільно звернутися до аналізу джерел, у яких закріплюються відповідні положення, а саме джерела закріплення медіаційної угоди.

Ст. 9 Закону України «Про інвестиційну діяльність» визначає, що основним правовим документом, який регулює взаємовідносини між суб'єктами інвестиційної діяльності, є договір (угода) (Закон України Про інвестиційну діяльність, 1991).

Деякі автори виокремлюють поняття інвестиційного договору, наприклад, як єдиного за своєю природою договору або сукупності договорів, що регулюють напрямок дій суб'єктів інвестиційних правовідносин щодо реалізації засобів, зокрема, у різні об'єкти інвестиційної діяльності на основі норм диспозитивності й імперативності (Бліхар, 2014, с. 205).

На нашу думку, не існує самостійної, відокремленої категорії інвестиційного договору як особливого виду договору. Договори, що укладаються у сфері інвестиційної діяльності, не втрачають своєї загальної договірної природи та підпорядковуються загальним положенням договірних права.

Погоджуємося із Ю. Жорнокуєм, який аналізує договори, які опосередковують інвестиційну діяльність, вказує, що в інвестиційній діяльності можна виділити два основні типи договорів:

- міжнародні договори (міждержавні угоди про заохочення та захист інвестицій) мають публічно-правову природу, укладаються між державами та визначають правовий режим і гарантії для іноземних інвесторів, будучи обов'язковими для всіх суб'єктів інвестиційної діяльності.

- цивільно-правові договори укладаються безпосередньо між учасниками інвестиційного процесу з метою реалізації конкретних інвестиційних проєктів і є обов'язковими виключно для сторін, які їх уклали.

Поділ таких договорів ґрунтується на критеріях суб'єктного складу та правової природи (Жорнокуй, 2005, с. 144, 145). Хоч медіаційна угода в основному міститься у договорах, проте також може міститися і в інших джерелах. Як і у міжнародному арбітражі, медіаційна угода може існувати як окрема медіаційна угода, так і у формі медіаційного застереження певного договору.

У Керівних принципах ЮНСІТРАЛ щодо медіації у міжнародних інвестиційних спорах (2024) зазначається, що держави можуть висловлювати свою згоду на медіацію в інвестиційних договорах (міжнародних інвестиційних угодах), інвестиційних контрактах, національному законодавстві або в будь-якій іншій формі. Згода на медіацію також може бути передбачена як складова багаторівневої застережної умови щодо вирішення спорів, яка, наприклад, встановлює, що у разі виникнення спору сторони зобов'язані виконати певні кроки, зокрема спробувати провести медіацію до початку арбітражного розгляду (UNCITRAL Guidelines on Mediation for International Investment Disputes, 2024, с. 2, 3).

Детальніше аналізуючи джерела згоди на медіацію в інвестиційних спорах, насамперед медіаційне застереження може бути безпосередньо закріплене в міжнародних інвестиційних договорах, зокрема в двосторонніх інвестиційних договорах (BITs), багатосторонніх інвестиційних угодах (MITs), а також у договорах про вільну торгівлю (FTAs), що містять інвестиційні розділи (Holloway, 2022). У таких випадках медіація постає як елемент погодженого сторонами способу врегулювання спорів між державою та іноземним інвестором.

Закріплення медіаційного застереження у міжнародних інвестиційних договорах означає, що згода держави на застосування медіації формується ще на етапі укладення міжнародного договору і має характер попередньої, загальної згоди на використання медіації як способу вирішення потенційних інвестиційних спорів. Якщо медіаційна угода (у формі медіаційного застереження) міститься у міжнародному договорі, її слід розглядати крізь призму міжнародного публічного. Це кореспондує з визначенням міжнародного договору у статті 2 Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 р. (Віденська конвенція про право міжнародних договорів, 1969) За такого підходу згода держави на медіацію тлумачиться як прояв її волі як суб'єкта міжнародного права та складова міжнародно-правового зобов'язання.

Наприклад, стаття 14 двостороннього інвестиційного договору між Коста-Рика та ОАЕ (2017) передбачає, що *«протягом трьох місяців після отримання відповідачем повідомлення про спір, він має бути переданий на процедуру за участю третьої сторони, таку як примирення або медіація... Для більшої визначеності... процедура за участю третьої сторони є обов'язковою попередньою умовою для передання спору на розгляд до арбітражу»* (Agreement between the Government of the United Arab Emirates and the Government of the Republic of Costa Rica for the Reciprocal Promotion and Protection of Investments, 2020).

Окрему групу становлять випадки, коли медіаційне застереження включається до індивідуальних інвестиційних договорів, укладених між державою (державним органом) та іноземним інвестором. Йдеться про інвестиційні контракти, концесійні договори, угоди про розподіл продукції та інші договори, що регулюють конкретний інвестиційний проєкт. У межах таких договорів сторони можуть прямо погоджувати застосування медіації як способу врегулювання спорів, визначати її порядок та співвідношення з іншими способами вирішення спорів, а також встановлювати організаційні та процедурні аспекти медіаційного процесу.

Крім того, медіаційна угода може укладатися як самостійний договір між сторонами інвестиційного спору вже після виникнення конфліктної ситуації. Подібна угода фіксує згоду сторін на участь у медіації, визначає медіатора чи спосіб його обрання, або медіаційну інституцію, регламент процедури та інші умови.

Також держава може передбачити у своїх законодавчих актах згоду на проведення медіації в інвестиційних спорах. У ст. 26 Закону України «Про режим іноземного інвестування» вказується, що спори між іноземними інвесторами і державою з питань державного регулювання іноземних інвестицій та діяльності підприємств з іноземними інвестиціями підлягають розгляду в судах України, якщо інше не визначено міжнародними договорами України. Усі інші спори підлягають розгляду в судах України або за домовленістю сторін - у третейських судах, у тому числі за кордоном (Закон України Про режим іноземного інвестування, 1996). Наводячи цю норму, держава Україна може передбачити, що інвестиційні спори також вирішуються шляхом медіації, надавши згоду нормативно у законі. При цьому, на сьогодні законодавець прямо не передбачає можливості врегулювання інвестиційних спорів шляхом медіації, а отже, відсутня й нормативно виражена згода держави Україна на застосування цієї процедури у відповідній категорії правовідносин.

Висловлення згоди на медіацію може відбуватися також і в інших формах. Зокрема, одна зі сторін інвестиційного спору може звернутися до Міжнародного центру з урегулювання інвестиційних спорів (*International Centre for the Settlement of Investment Disputes*, «ICSID») із запитом про врегулювання спору шляхом медіації, який за наявності згоди обох сторін призводить до початку медіаційного процесу відповідно до Правил 6 Правил медіації ICSID (*ICSID Mediation Rules*, 2022). Обмін волевиявленнями сторін або подання спільної заяви міжнародній інституції свідчить про досягнення домовленості щодо застосування медіації.

Незважаючи на відсутність окремого письмового документа, така згода за своєю правовою природою є медіаційною угодою, оскільки містить істотні елементи договору: взаємну згоду сторін, визначення способу вирішення спору та намір вступити у відповідні правовідносини.

Таким чином, медіаційна угода (медіаційне застереження) можуть бути закріплені на різних рівнях правового регулювання - у міжнародних інвестиційних договорах, індивідуальних інвестиційних контрактах, національному законодавстві або в іншій формі.

Висновки. Проведене дослідження дозволило проаналізувати медіаційну угоду як правовий інструмент врегулювання міжнародних інвестиційних спорів крізь призму джерел її закріплення. Розмежовано три самостійні правові категорії у сфері медіації - медіаційну угоду, договір про проведення медіації та угоду за результатами медіації. Запропоновано авторське визначення медіаційної угоди як письмової домовленості сторін про врегулювання спору шляхом медіації без встановлення обов'язку досягти конкретного результату.

Встановлено, що медіаційна угода або медіаційне застереження можуть

закріплюватися на різних рівнях правового регулювання - у міжнародних інвестиційних договорах, індивідуальних інвестиційних контрактах, національному законодавстві держави-реципієнта, а також в інших формах вираження взаємної згоди сторін, зокрема шляхом спільного звернення до міжнародної інституції. Виявлено, що чинне законодавство України прямо не передбачає можливості врегулювання інвестиційних спорів шляхом медіації, що свідчить про відсутність нормативно вираженої згоди держави на застосування цієї процедури.

Подальші дослідження мають бути спрямовані на вивчення правових наслідків невиконання медіаційних угод та механізмів їх забезпечення на міжнародному рівні, а також на розроблення конкретних пропозицій щодо вдосконалення законодавства України з метою закріплення медіації як повноцінного способу врегулювання інвестиційних спорів. Реалізація цих напрямів сприятиме підвищенню ефективності мирного врегулювання інвестиційних спорів та зміцненню довіри іноземних інвесторів до держави-реципієнта.

Бібліографічний список:

- Європейська Бізнес Асоціація. Індекс інвестиційної привабливості України 2025. – 24 листопада 2025. 17 с. URL: <https://eba.com.ua/wp-content/uploads/2025/11/ENG-2025-Invest-Index.pdf>
- Про медіацію: Закон України від 16.11.2021 № 1875-IX // Голос України. – 2021. – № 237. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
- Бурова Л. Правова природа медіаційної угоди. Часопис цивілістики. 2015. № 18. С. 56–59. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chac_2015_18_14
- Теремецький В., Аврамова О. Медіаційна процедура під час розгляду житлових спорів. Вісник кримінологічної асоціації України. 2024. № 1. С. 475–488. DOI: <https://doi.org/10.32631/vca.2024.1.41>.
- Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
- Бліхар М. Правова природа договорів, які опосередковують здійснення іноземних інвестицій. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2014. № 782. С. 204–208.
- Жорнокуй Ю. Правова природа договорів в інвестиційній діяльності. Право і безпека. 2005. Т. 4, № 4. С. 143–146.
- United Nations Commission On International Trade Law. UNCITRAL Guidelines on Mediation for International Investment Disputes (2024). 29 p. URL: https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/2401497e_mediation_guidelines_ebook_eng.pdf
- Holloway A. Approaches to Providing for Mediation in Investment Treaties and Model Clauses. Kluwer Arbitration Blog. URL: <https://legalblogs.wolterskluwer.com/arbitration-blog/approaches-to-providing-for-mediation-in-investment-treaties-and-model-clauses/>
- Віденська конвенція про право міжнародних договорів: Конвенція Орг. Об'єдн. Націй від 23.05.1969: станом на 13 черв. 1986 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118#Text
- Agreement between the Government of the United Arab Emirates and the Government of the Republic of Costa Rica for the Reciprocal Promotion and Protection of Investments. Electronic Database of Investment Treaties (EDIT). 21.10.2020. URL: <https://edit.wti.org/document/show/83b8bae7-b9d7-4e77-830a-de81425defd2?textBlockId=d48ef590-aebf-49de-bc2e-1becf0609432&page=1>

Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996, № 93/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>
ICSID Mediation Rules 2022. International Centre for Settlement of Investment Disputes. URL: <https://icsid.worldbank.org/rules-regulations/mediation>

References

- European Business Association. Investment Attractiveness Index of Ukraine 2025. – November 24, 2025. 17 p. URL: <https://eba.com.ua/wp-content/uploads/2025/11/ENG-2025-Invest-Index.pdf>
- On Mediation: Law of Ukraine of November 16, 2021, No. 1875-IX // Holos Ukrainy. – 2021. – No. 237. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text> Burova L. Legal Nature of the Mediation Agreement. Journal of Civil Law Studies. 2015. No. 18. P. 56–59. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chac_2015_18_14
- Teremetskyi V., Avramova O. Mediation Procedure in the Resolution of Housing Disputes. Bulletin of the Criminological Association of Ukraine. 2024. No. 1. P. 475–488. DOI: <https://doi.org/10.32631/vca.2024.1.41>.
- On Investment Activity: Law of Ukraine of 18.09.1991, No. 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
- Blikhar M. Legal Nature of Contracts Mediating the Implementation of Foreign Investments. Bulletin of Lviv Polytechnic National University. Legal Sciences. 2014. No. 782. P. 204–208.
- Zhornokui Yu. Legal Nature of Contracts in Investment Activity. Law and Security. 2005. Vol. 4, No. 4. P. 143–146.
- United Nations Commission On International Trade Law. UNCITRAL Guidelines on Mediation for International Investment Disputes (2024). 29 p. URL: https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/2401497e_mediation_guidelines_ebook_eng.pdf
- Holloway A. Approaches to Providing for Mediation in Investment Treaties and Model Clauses. Kluwer Arbitration Blog. URL: <https://legalblogs.wolterskluwer.com/arbitration-blog/approaches-to-providing-for-mediation-in-investment-treaties-and-model-clauses/>
- Vienna Convention on the Law of Treaties: Convention of the United Nations of 23.05.1969: as of June 13, 1986. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118#Text
- Agreement between the Government of the United Arab Emirates and the Government of the Republic of Costa Rica for the Reciprocal Promotion and Protection of Investments. Electronic Database of Investment Treaties (EDIT). 21.10.2020. URL: <https://edit.wti.org/document/show/83b8bae7-b9d7-4e77-830a-de81425defd2?textBlockId=d48ef590-aebf-49de-bc2e-1becf0609432&page=1>
- On the Regime of Foreign Investment: Law of Ukraine of 19.03.1996, No. 93/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>
- ICSID Mediation Rules 2022. International Centre for Settlement of Investment Disputes. URL: <https://icsid.worldbank.org/rules-regulations/mediation>

Salo A.M.

MEDIATION AGREEMENTS IN INTERNATIONAL INVESTMENT DISPUTES THROUGH THE LENS OF THEIR SOURCES OF INCORPORATION

The article is devoted to the analysis of the sources through which mediation agreements

are embedded at different levels of legal regulation in the context of resolving international investment disputes through mediation. The relevance of the study is driven by the growing number of investment conflicts between states (state authorities) and foreign investors, as well as the need to develop effective, flexible, and non-confrontational mechanisms for their resolution, particularly in the context of Ukraine's post-war recovery, economic transformation, and integration into the European legal space.

The article examines doctrinal approaches to understanding the mediation agreement, analyses the relationship between the concepts of «mediation agreement», «contract for the conduct of mediation», and «settlement agreement reached through mediation», and proposes an original definition of the mediation agreement as a written arrangement between the parties to resolve a dispute through mediation without imposing an obligation to achieve a specific outcome. It is argued that the distinctive features of investment mediation stem from its operation at the intersection of public and private international law, which affects the nature and forms of the parties' consent to mediation.

The article provides a detailed analysis of the sources in which a mediation agreement or mediation clause may be found in investment relations: international investment treaties (bilateral and multilateral agreements on the promotion and protection of investments, free trade agreements containing investment chapters), individual investment contracts, the domestic legislation of the host state, as well as other forms of expressing mutual consent, including a joint submission to an international institution.

It is emphasised that embedding a mediation clause in an international treaty confers upon the state's consent the character of an advance, general agreement within the meaning of public international law. Taking into account the UNCITRAL Guidelines on Mediation for International Investment Disputes (2024) and ICSID practice, the article considers mechanisms for initiating mediation without a separate written instrument. It is concluded that current Ukrainian legislation does not expressly provide for the resolution of investment disputes through mediation, indicating the absence of any normatively expressed state consent to this procedure and pointing to the need for further development of domestic legislation in this area.

Keywords: mediation, mediation agreement, investment disputes, international investment legal relations, mediation clause, alternative dispute resolution.

Статтю було подано / The article was submitted	21.03.2026
Статтю було прийнято / The article was accepted	21.04.2026